

Motiverende gespreksvoering : “De kracht van leefstijl”

DAI Artsen “Van ziekte en zorg naar preventie en gezond gedrag”

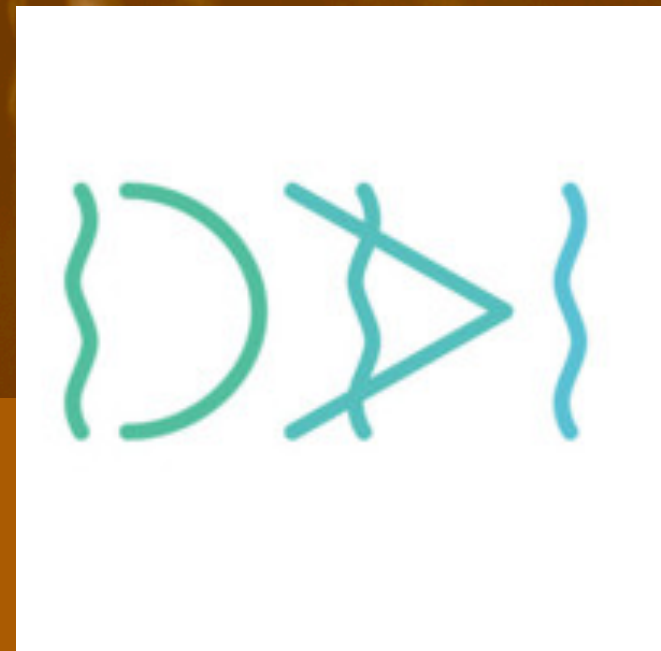
AIOS-dag: alles over sociale problemen en leefstijl!
23-03-19

Rubik Nazarian @leefstijlleeft

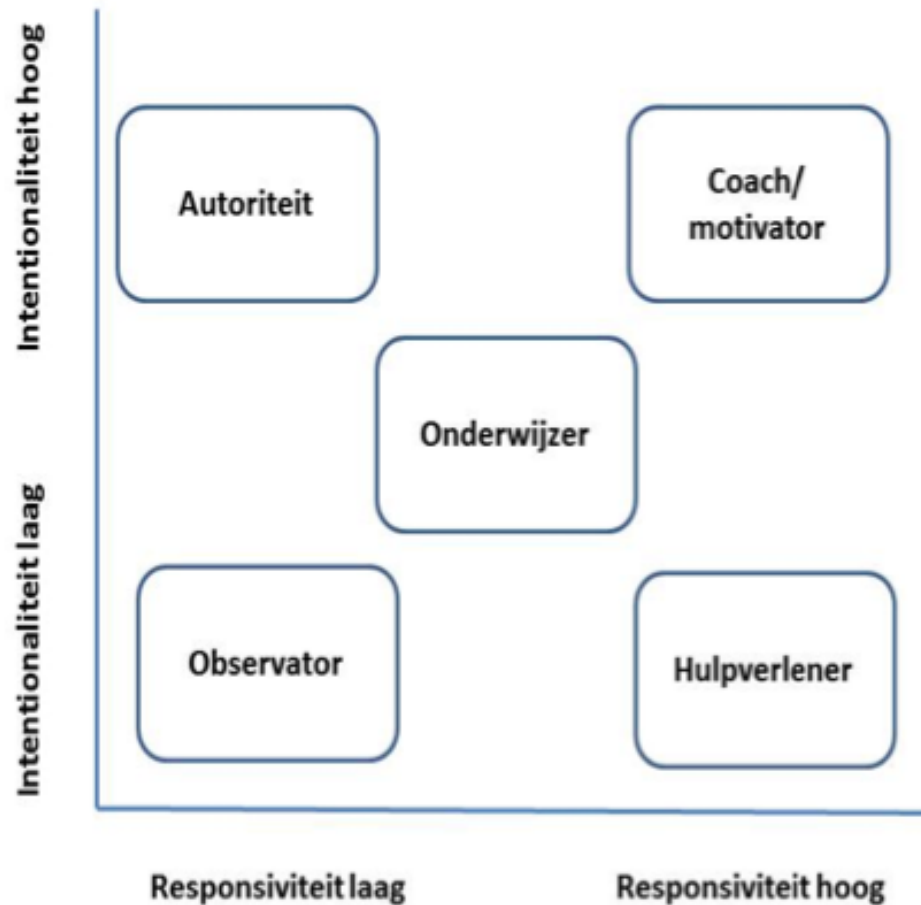
Volg ons op LinkedIn :

www.linkedin.com/in/dai-artsen/

LoSgio
Landelijk Overleg Sociaal-Geneeskundigen in Opleiding

Beïnvloedingsstijlen

Communicatiestijlen

Sturend

Volgend

Gidsend

Motiverende Gespreksvoering

Motiverende Gespreksvoering is een op samenwerking gerichte gesprekstijl die iemands intrinsieke motivatie voor verandering ontlokt en versterkt.

- Aansluiten bij cliënt' s motieven voor verandering
- Cliënt verantwoordelijk voor verandering

Motivation

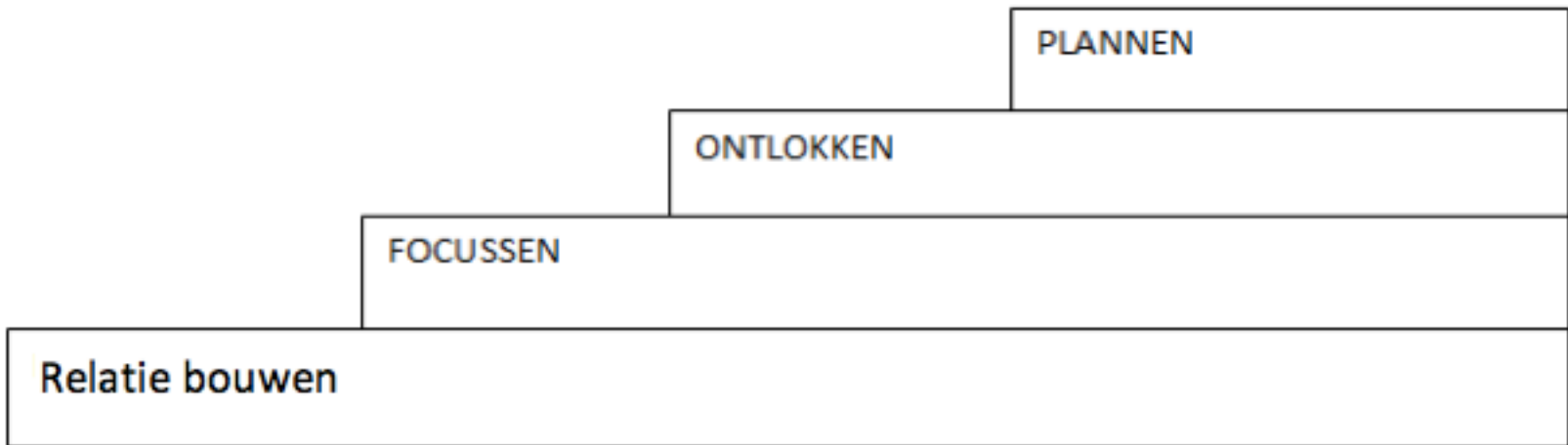
“It is more than a set of techniques for doing counseling.
It is a way of being with clients.”

Miller & Rollnick, 1991

Basistechnieken

- Open vragen stellen
- Reflectief luisteren
- Bekrachten
- Samenvatten
- Uitlokken van verandertaal

Vier Fases van Motiverende Gespreksvoering

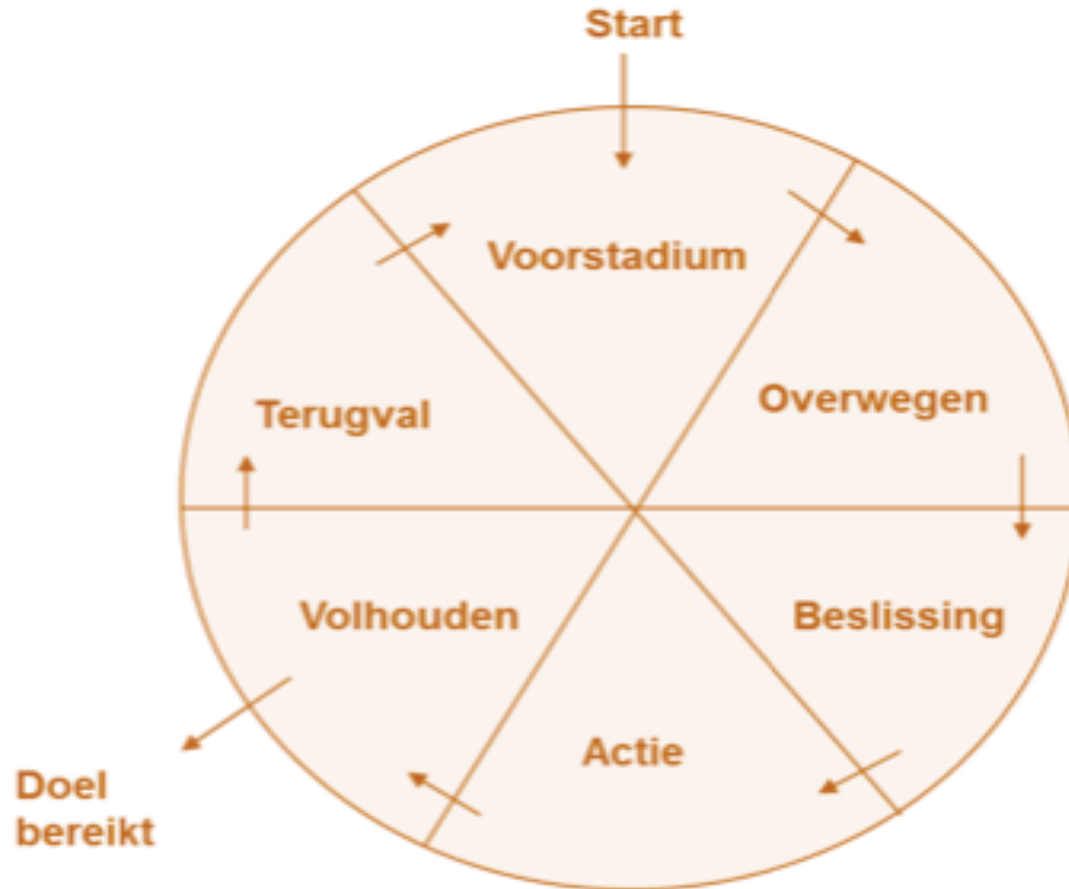
Vijf principes van Motiverende Gespreksvoering

- Druk empathie uit
- Ontwikkel discrepantie
- Beweeg mee met weerstand
- Ondersteun persoonlijke effectiviteit
- Onderdruk de reparatiereflex

Stadia van gedragsverandering

Prochaska & DiClemente

Stadia van gedragsverandering en hulpverleningstaken

Stadium cliënt

Taak van de hulpverlener

Voorbewustwording
- gedrag,

Informatie geven, relatie leggen klachten, problemen
bezorgdheid vergroten

Bewustwording

Afwegen van de voor- en nadelen, persoonlijke
effectiviteit versterken

Vorbereiding

Hulp bij het nemen van een weloverwogen besluit
(SMART)

Actie

Hulp bij uitvoeren van de verandering,
zelfcontrolemaatregelen

Volhouden

Terugvalpreventie: herkennen van risicosituaties,
vaardigheidstraining

Terugvallen

Hulp bij het overwegen om opnieuw het proces te
doorlopen

Hoort NIET bij motiverende gespreksvoering

Afkeuren

Beschuldigen

Confronteren

Discussiëren

Etiketteren

Foutief inschatten van betekenis van gedrag

Geven van te veel of te weinig sturing

Hoort WEL bij motiverende gespreksvoering

Aantrekkelijkheid van probleemgedrag verminderen

Bekrachtigen

Creëren keuzemogelijkheden

Doelen helder maken

Empathie

Feedback

Geven van professioneel advies

Bekrachtigen

- Bewustwordingsproces eigen verandermogelijkheden
- Vergroten van:
  1. Zelfvertrouwen
  2. Veranderbereidheid
- Validering van
  1. Eerdere ervaringen
  2. Gedachten
  3. Emoties

Samenvatting

Geeft:

- Essentie weer
- Structuur
- Sturing richting verandering

Samenvatting

Belangrijk omdat:

- Mogelijkheid tot reflectie
- Bekrachtigend richting verandering
- Begrijpen van eigen ambivalentie

Verandertaal

- Wens (verlangen) tot verandering
- Mogelijkheden tot verandering
- Redenen om te kiezen voor verandering
- Noodzaak tot verandering
- Commitment aan de verandering (commitment = vastbesloten toezegging)

Verandertaal

- Verlangen: uitspraken waarin **willen** en **graag** voorkomen
- Vermogen: uitspraken waarin iets gezegd wordt over de **mogelijkheden** tot verandering
- Redenen: uitspraken waarin de **voordelen** van verandering en de **nadelen** van de huidige situatie benoemd worden
- Noodzaak: uitspraken die iets zeggen over de **behoefte** of **noodzaak** tot verandering

Verandertaal

Vastbesloten toezegging: uitspraken waarin woorden als **zullen** (ik zal veranderen, ik zal over verandering nadenken), **bedoeling** (het is mijn bedoeling om te veranderen), **proberen** (deze week ga ik het proberen) opgenomen zijn.

Uitlokken verandertaal

- Uitlokkende vragen
- Voor- en nadelen
- Gedetailleerd uitwerken / uitvragen
- Extremen
- Terugkijken
- Vooruitkijken
- Meetlat

Basistechnieken

- Reflectief luisteren
- Open vragen stellen

Reflectief luisteren

het coderen van de boodschap
door de cliënt
(*encoding*),

Luisteren naar wat
cliënt zegt
(*hearing*)

Teruggeven aan cliënt
van eigen boodschap
(*reflecting*)

Luisteren naar wat de
cliënt bedoelt
(*encoding*),

Reflectief luisteren

- Een statement dus *geen* vraag!
- Interpretatie van de hulpverlener
- Kort en directief
- Is nooit goed of fout

Reflectief luisteren

Belangrijk omdat:

- Respect communiceert
- Aanzet tot exploratie van ambivalentie
- Bekrachtigend voor motivatie
- Begrip laten horen i.p.v. vragen of je de cliënt goed hebt begrepen
- Afname kans op weerstand

Open vragen

Nodigen de patiënt uit tot het geven van:

- informatie
- toelichting over ambivalentie

Zetten patiënt aan tot nadenken

Open vragen

Beginnen altijd met vragend voornaamwoord

- wie, wat, welk, hoe
- pas op met waarom vragen

Beginnen nooit met een werkwoord

- uitzondering: vragen in gebiedende wijs

Open vragen

- Hoe vervelend zijn deze schulden voor u?
- Wat vind u van de suggestie dat u uw zoon zou kunnen vragen kostgeld te betalen?
- Wat lijkt u moeilijk aan instemmen met budgetbeheer?
- Vind u dat u te veel geld uitgeeft?
- Heeft het hebben van schulden tot veel problemen geleid in je leven?
- Welke verandering staat u voor?
- Wat zal u helpen om uw post te openen?
- Is het moeilijk voor u om te bellen met organisaties?

Integratie: open vragen en reflecties

- Doel oefening cliënt motiveren tot verandering
- Cliënt geeft op schaal 0 – 10 mate van motivatie aan
- Enkel open vragen en reflecties
- Eén cliënt – één werker – één observator
- Cliënt is ambivalent over verandering
- Observator belangrijk bij nabespreking
- Geen wedstrijd “moeilijkste cliënt” spelen

Integratie: open vragen en reflecties

- Doel oefening cliënt motiveren tot verandering
- Cliënt geeft op schaal 0 – 10 mate van motivatie aan
- Carrousel
- Enkel open vragen en reflecties
- Cliënt is ambivalent over verandering alcohol
- Geen wedstrijd “moeilijkste cliënt” spelen

Weerstand

Meerrollen met de weerstand

Weerstand van uit de optiek van MGV

- Theorie

Meerrollen met de weerstand:

- Theorie
- Oefeningen

Herkennen van weerstand

- Ter discussie stellen van de hulpverlener
- Onderbreken van de hulpverlener
- Ontkennen
- Negeren

Omgaan met weerstand

- Eenvoudige reflectie
  - Erkenning door spiegelen van perspectief/beleving patient
- Versterkte reflectie
  - Uitvergroting van perspectief/beleving patient
- Dubbelzijdige reflectie
  - Ambivalentie benoemen
- Focus verleggen
- Benadrukken persoonlijke keuze en controle

Eenvoudige reflecties

- “U zegt dat ik verslaafd ben, maar dat kan niet kloppen. Ik kan elk moment stoppen als het moet.”
  - *“U bent van mening dat het kunnen stoppen betekent dat u niet verslaafd bent.”*
- “Ik ben niet degene met een probleem. Als ik drink is het omdat mijn man altijd zo tegen me aanzeurt.”
  - *“U hebt het idee dat uw drinken te maken heeft met de problemen in uw relatie.”*

Andere technieken

Focus verleggen:

- Zorgt ervoor dat de aandacht van de patiënt verplaatst wordt weg van het onderwerp waar stagnatie optreedt.
- Gaat om de barrière heen in plaats van er dwars over heen.

Benadrukken persoonlijke keuze en controle:

- Indien patiënt de indruk heeft dat autonomie bedreigd wordt benoemen dat patiënt bepaalt wat er gebeurt.

Omgaan met weerstand

- Eenvoudige reflectie
  - Erkenning door spiegelen van perspectief/beleving patiënt
- Versterkte reflectie
  - Uitvergroting van perspectief/beleving patiënt
- Dubbelzijdige reflectie
  - Ambivalentie benoemen
- Focus verleggen
- Benadrukken persoonlijke keuze en controle

Weerstandsuitspraken

- “Wat maakt het nou uit, alcohol. We doen allemaal wel dingen die ongezond zijn.”
- “Mijn alcoholgebruik valt reuze mee, ik ben een gemiddelde drinker.”
- “Ik ben hier omdat het moet van mijn bedrijfsarts. Ik zie er zelf het nut niet van in.”
- “Alcohol is een gezellig onderdeel van mijn leven.”
- “Ik heb geen problemen. Mijn vrouw vindt dat ik een probleem heb.”
- “Mijn enige probleem is de slapeloosheid wat niks met alcoholgebruik te maken heeft.

Verandertaal

Verandertaal

- Theorie

Uitlokken verandertaal

- Theorie
- Oefening

Uitlokken verandertaal: oefening

- Geef cijfer 0-10 aan minder belangrijk werkaspect
- Tweetallen: interviewer en geïnterviewde
- Interviewer lokt verandertaal uit
- Op einde gesprek geeft geïnterviewde opnieuw een cijfer
- Interview duurt 10 minuten, daarna wisselen

Basistechnieken

- Open vragen stellen
- Reflectief luisteren
- Bekrachten
- Samenvatten
- Uitlokken van verandertaal

afsluiting en leerpunten

Belangrijkste leerpunten

- Welke drie zaken geleerd?
- Welke drie aspecten alert?
- Wat ga je morgen direct toepassen?